POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor: Zuzana Salvetová

Název práce: Proces s generálem Heliodorem Píkou (73 stran bez povinných příloh)

Diplomovou práci autorka koncipuje tak, aby z právněhistorického hlediska ukázala na konkrétním případě formy a metody prosazování mocenské linie komunistického vedení československého státu při odstraňování odpůrců jeho ideologie i praxe. Zvolila si příklad na jednom z nejexponovanějšího úseku státních orgánů – na úseku obrany a bezpečnosti. Po více než polovině století od popisovaných událostí již pomalu v povědomí veřejnosti ustupují do pozadí mnohé kritické situace a postupy tehdejších státních orgánů a politické strany. Analýza právních otázek v popisovaném případě je tedy potřebná.

Studium zvoleného tématu předpokládá alespoň základní právnické vzdělání, které již autorka končící magisterské studium, má. Vyžaduje dále přímou práci s archivními prameny, které měla z části pisatelka snadno dostupné ve Slezském muzeu v Opavě. S ohledem na skutečné možnosti při psaní diplomové práce, se mi jeví záměr autorky příliš náročný. Uvádí jej na straně 1: „...nastínit historický vývoj, který vedl k nastolení totalitního režimu na našem území, právní změny, které nástup nového režimu doprovázely, i ty, které následovaly po jeho nastolení."

Posuzovaná práce se v zásadě rozpadá na dvě přibližně stejně rozsáhlé části, kdy v prvé se autorka snaží podat v obecné rovině informaci o politické i právní situaci v ČSR v létech následujících po druhé světové válce, do počátku 50. let minulého století. Nacházíme zde pokusy o stručnou charakteristiku autorkou vybraných, základních právních předpisů, které spadají hlavně do trestněprávní části čsl. právního řádu uvedené doby. Vedle vybraných zákonů pak autorka v obecné rovině připomíná čtenáři problematiku politických procesů.

Druhou základní část posuzovaného textu tvoří vylíčení osobní kariéry Heliodora Píky od jeho narození po kritické roky 1948-1948.

Celou práci charakterizuje kritický postoj k mocenskému vývoji v ČSR v letech 1948 a násl. a pochopitelné citové zaujetí pisatelky osudem hlavní osoby tématu. To na mnoha místech překrývá čtenářem očekávané větší zdůrazňování právnického přístupu k věci. Nepochybně je její koncepce ovlivněna řadou žurnalisticky a obecně historicky pojatých prací na téma politických procesů v Československu po druhé světové válce. Od studentky

uzavírající základní stupeň magisterského právnického vzdělání lze očekávat větší důraz na přesný a podrobný právnický rozbor, který na více místech textu postrádám.

Pro autorku je v prvé polovině práce téměř pravidlem pracovat s odbornou literaturou namísto s prameny autentickými, téměř zásadně v prvé části odkazuje na odborné monografie a častokrát i na základní učebnici (Kuklík a kol...), aniž by se zmíněnými otázkami zabývala dále.

Zejména v prvé, seznamující, části textu chybí na více místech vysvětlení a velké množství odkazů na primární prameny, právní normy apod. Převládá hlavně v prvé části, novinářský styl výkladu, obecně formulované obraty, které dál nejsou doloženy. Chce- li autorka, jak píše v úvodu na straně jedna, pracovat s důrazem na „právní stránku věci", měla by doplnit tato místa.

Některé dílčí připomínky a náměty pro obhajobu:

- s. 1 – československý národ? – Jde o novinářský obrat?
- s. 4 – Zdůvodnit jednotnou kandidátku do voleb NS květen 1948
- s. 9 – Vysvětlit termín akční výbory
- s. 11 – Vyšetřující soudci, složení senátu Státního soudu
- s. 13 – Studium na Právnické škole pracujících trvalo pouhý rok? Vysvětlit podrobněji.
- s. 14 – TNP historie i zrušení
- s. 15 – právní vznik SNB
- s. 16 – převyprávění kapitoly z učebnice
- s. 21,35 – Sovětští poradci k procesům – jejich právní statut, organizace
- s. 23 – citáty z druhé ruky
- s. 26 – Krčmaň – právní forma nedokončení procesu – březen 1948
- s. 27 – Choc Milan – chybí odkaz – „vyhozen z PF", obecně novinářský styl
- s. 29 – případ Toufar – chybí odkaz
- s. 35 – StB – organizace, struktura OBZ
- s. 36 a n. – bez odkazů

Ve druhé části práce, cca od strany 30, autorka odkazuje na literární zdroje (autor Váhala apod.) vedle nich využívá archivních dokumentů ze Souboru pozůstalosti H. Píky, reprodukuje podstatné skutečnosti z trestního řízení. Může vysvětlit, proč byl H. Píka souzen podle Zákona na ochranu republiky.

Hlavním přínosem práce je zpřístupnění množství faktických údajů z archivních dokumentů, některé z nich mohla analyzovat.

Práci **doporučuji** k obhajobě, navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 10. července 2017

doc. JUDr. Ladislav Soukup, CSc.

oponent